

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8870
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 1 av 13

Oppgave

a) Den norske kommunereformen, lagt frem av den blå-blå regjeringen etter 2013, har som mål å skape robuste ~~og~~ kommuner som er forberedt på å takle fremtidens utfordringer. Kommunen skal fortsette å være en tjensteprodusent av velferdsgoder, samt et relevant lokaldemokrati. Regjeringens plan går ut på slå sammen kommunene slik at de har minimum 15 000 innbyggere for å oppnå stordriftsfordeler og unngå økonomiske svinn av ressurser. Kommunene skal omstruktureres slik at de kan lokke til seg aktører innen næringslivet, samt skape et kompetent fagmiljø av arbeidere. Opprinnelig estimat var å gå fra dagens 428 kommuner til rett over 100, og det ble tidlig informert at det ville bli brukt tvang i kommunesammenlåingen om kommunene ikke slo seg sammen frivillig. Grunnen til at det har kommet på dagsorden er at dagens kommunegrensler er "ufleksible", altså at de er basert på samfunnet slik det så ut på 60-tallet. Innføringen av privatbilismen har gjort det mulig for mange arbeidere å pendle fra en kommune til en annen for å jobbe, samt satsing på IT-tjenester gjennom internett gjør det mulig å utveksle informasjon og korrespondere med hverandre over lengre avstander umiddelbart. Bø- og arbeidsmarkedet

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 2 av 13

i dag er derfor utviklet slike at mange bor i bykommuners nabokommuner og pendler inn til byen for å jobbe. De skutter til kommunen de bor i, noe som skaper en mindre lønnsom situasjon for kommunen de benytter infrastrukturen "gratis" i når de pendler. Det skyldes også at mange av dagens kommuner er for små i innbyggertall til å etablere og beholde gode fagmiljøer med nødvendig kompetanse for å produsere velferdsgodene de plikter å forsyne innbyggerne med.

Oppgave b)

Om utsagnet til Støre kun er valgtfleks for Ap er usikkert, men mye tyder på at Ap vil henge Senterpartiet om de vil oppnå en flertallsregjering i neste stortingsperiode, og Senterpartiet vil uansett gjøre det bortimot umulig å bruke tvang om så Støre faktisk hadde prøvd det.

Den blå-blå regjeringens forslag kan kun beskrives på en verdig måte som "ambisiøs." Å gå fra 428 til 100 kommuner er nesten umulig med tvang, så da vil det bli enda vanskeligere ved å basere det på frivillighet. Derfor ser jeg på det som veldig usannsynlig at Støre vil klare å oppnå en like stor kommunesammenheng som den som er lagt frem i dag. Det er derimot ikke umulig for Støre å gjennomføre sammenheng

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 3 av 13

i det hele tatt.

De siste 20 årene har det vært ca. 7 kommunesammenslåinger, og disse har vært basert på frivillighet. Om man, slik som Nederland, velger å følge en girondisk strategi for sammenslåinger, altså at de finner sammen selv på eget initiativ, vil man måtte basere sammenslåingsprosessen på et lengre tidsrom enn kun neste stortingsperiodes 4 år. Om Støre forkynder ~~at~~ ulempene med små kommuner, eller rettere sagt fordelene ved store, vil han ha en bedre sjans enn om han lar dem bestemme fullstendig selv.

Mange kommuner i Vestfold har gått med på sammenslåinger takket være en aktiv fylkesmann, men den overhengende faren med frang kan også ha betydd mye for beslutningen, kanskje til og med mer enn de økonomiske godene som ~~Støre~~ Jan Tore Sanner (H) har lokket med.

Det å prøve å legge press på kommuner er i Norge svært kontroversielt ettersom lokalidentiteten står sterkt. Høye fjell og vide fjorder begrenser også kommuners sjanser til å slå seg sammen i de retningene de selv ønsker, noe som også må tas hensyn til når man snakker om frivillighet.

Støre kan, derimot, benytte store belønninger eller strenge byrder for kommuner ~~so~~

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 4 av 13

som velger å stå alene, men den eventuelle regjeringsspartnæren Senterpartiet vil i alle fall ikke tillate sistnevnte som en framgangs- metode.

For at Store skal få størst gjennomslags- kraft bør han ha et kommunesammenslåings- eksempel som har vist seg å være veldig profittabelt samtidig som det ivaretar de lokale identitetene best mulig. Dette eksempelet burde også helst være ~~no~~ norsk, ettersom mange nordmenn ikke bryr seg stort om hvordan kommunesituasjonen har blitt i Finland eller Danmark. Dette eksempelet kan han kanskje finne i Vestfoldskommunene, selv om det er altfor tidlig å ta resultatene av de sammenslåingene. Det er derimot stor sannsynlighet for at kommunene likevel ~~vil~~ vil velge å heller fortsette med interkommunale samarbeid slik mange gjør i dag, enn å gå inn i en bindende (og mulig ureverserbar) sammenslåing.

~~Uten~~ I kjølvannet av den blå-blå kommunereformen, hvor mange velgere kanskje poster leppet ut, vil det trolig bli vanskelig for Store å overbevisende lokke kommuner til å stå seg sammen frivillig. Det er fortsatt mulig for Store å få gjennom et par mindre kommunesammenslåinger, noe som er relativt sannsynlig at også vil stje, men det blir trolig ingen stor og utbredt

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 5 av 13

kommunesammenslåing i omfang som den blå-blå, i ~~hvert~~ hvert fall ikke ond det skal baseres ene og alene på frivillighet. Å lokke kommuner med over (f.eks.) 100 000 innbyggere med ~~nye~~ oppgaver og tilsvarende rammetilskudd vil ekskludere de mange innlandskommunene og nordlige kommunene som aldri vil klare å oppnå slike folketall selv med enorme kommunesammenslåinger, samtidig som det også ville ~~risikert~~ risikert å ta oppgaver fra fylkeskommunen, noe som ville ha gått utover de minste kommunenes tilgang på disse tjenestene.

Det er grunn til å tro at Store kan få gjennom noen få sammenslåinger ved bruk av frivillighet, ~~men~~ men at de store omstruktureringene ^{trenger} mye mer tid enn én stortingsperiode for å finne sted.

- d) Store og befolkningsrike kommuner har et mye større grunnlag for å opparbeide seg store fagmiljøer som kan løse store oppgaver og utfordringer enn det de små kan, og i så grad kan de holde kontroll med flere av de velferdsproduserende oppgavene selv. Men er det grunn til å tro at kommunenes autonomi og selvstyre i forhold til staten vil bli styrket som følge av større og færre kommuner?

Emnekode : ST-5700
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 65 av 13

Norge har i dag 428 kommuner fordelt på 19 fylkeskommuner, og over halvparten av disse kommunene har et befolkningsstall på under 5000 innbyggere. Staten Norge er en velferdsstat basert på sosialdemokratiske verdier, og har en sterk offentlig sektor til å håndtere disse oppgavene. Kommunen står som hovedprodusent av mesteparten av disse oppgavene, hvor helse og utdanning er to av de sterkeste sektorene. Velferdsstaten vokser stadig i omfang, og oppgavene er mange flere enn det var for drøye 70 år siden. Derimot har ikke de fleste kommunene ølet tilsvarende i innbyggertall, og når flere oppgaver skal forvaltes av stadig mindre fagmiljøer, risikere man å svekke kvaliteten og kvantiteten på tilbudet av velferdstjenester for innbyggere. Innføringen av paragraf 27 i kommuneloven har derimot gjort det mulig for kommuner å inngå interkommunale samarbeid for å bedre utnytte ressursene de har. 4 nabokommuner kan inngå et interkommunalt samarbeid om f.eks. søppeltømming, hvor befolkningsgrunnlaget i hver enkelt kommune gjør at knapt én søppelbil er mye mer en nødvendig per kommune, og at store utgifter medføres av å drifte denne bilen og mannskapet dens. Her er det mulighet for samarbeid, hvor kanskje 2 eller 3 søppelbiler er nok til å

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 7 av 13

håndtere alle 4 kommuners søppeltømming per uke, slik at man samlet sett sparer utgiftene ved at man deler på kapasiteten. Interkommunale samarbeid presenterer også mange kommuner med en reell valgmulighet til hvem de vil samarbeide med, og hva. I mange andre tilfeller er det derimot ikke så mange samarbeidskommuner man kan velge mellom, og man må da ta til takke med de man har i nærheten.

Den blå-blå regjeringen løsker med flere oppgaver til kommuner som står seg sammen, og det kan bli aktuelt for kommuner som har nådd en viss befolkningstærskel å overta forvaltningen for oppgaver som videregående skoler, med tilhørende samletilskudd. Kommunene som da tar over forvaltningen av slike oppgaver vil dermed øke sin innflytelse og sine spillerom, dog på bekostning av fylkeskommunen. Det har vært diskutert hvilke oppgaver disse kommunene vil kunne overta, og med mangel på konkret informasjon er det vanskelig å trekke konklusjoner for hvilke effekter dette vil ha.

Staten Norge er en unitær stat, hvor Stortinget er eneste organ som formelt sett har myndighet til å vedta lover og forordninger. Disse lovene er landsdekkende.

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 8 av 13

Dette skiller seg fra Føderale stater slik som USA og Tyskland hvor delstater har mye autonomi i utformingen av egne lover. I Norge har vi fylker, men de har ikke muligheten til å utarbeide egne lover slik som føderale delstater har. Dette henviser til Staten Norge som en sterk og overordnet aktør, og dette gjenspeiles i styringen av kommunene på lokalt plan. Staten pålegger kommuner plikter og oppgaver gjennom lover og forskrifter, og gir både frammetidskudd og stømetkede midler i pengetorm for å kunne utføre disse oppgavene. Kommunene plikter dermed å ~~utføre~~ utføre disse oppgavene, men de kan strengt tatt ta på seg flere oppgaver utover dette, men det er det ikke mange kommuner som har råd til å utføre flere oppgaver en det de får tilskudd av Staten til å utføre. Kommunene har derimot muligheten til å innføre eiendomsstett innad kommunegrensene, men her er det nok en gang staten som har lovfestet hvor mye denne skatten skal ligge på som prosent av faktstverdi. Dette gir likevel kommunene en reell mulighet til å bestemme om de faktisk vil innføre eiendomsstett. Dette er derimot ~~en~~ en autonom mulighet som kan falle bort etter neste Stollingsvalg dersom Arbeiderpartiet faktisk går inn for nasjonal eiendomsstett.

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 9 av 13

Staten Norge er sterk i den grad at den liker å legge føringer for de fleste ~~foringer~~ ~~for~~ forskrifter selv. De skal i grunn ikke detaljstyre hver enkelt kommune, og partiene i de forskjellige kommunestypene skal ha en ~~st~~ reell mulighet til å føre en lokalpolitikk basert på eget partis ideologi og verdsett. Kommunestyret skal også ha muligheten for å utvikle samfunnet i tråd med egen politikk, så lenge det ikke strider med nasjonale lover og forskrifter. Man ser eksempler på at staten åpner seg for å gi fra seg bestemmelsesrett til lokale ~~etter~~ aktører. Eksempler på dette er forvaltningen av ulv i Norge. Her har de lokale styringsnivåene (kommune og fylkeskommune) ingen autonom mulighet til å selv bestemme hvordan de skal forvalte ulven og ulvebestanden, til tross for at det er de som må leve med ulven nær seg i eget lokalområde. Dumpingen av ~~en~~ gruveanfall i Tordofjorden er et annet eksempel på at staten tillater noe som lokalsamfunnet kanskje ikke ville vært helt enig i. Om fylker som Hedmark ikke får muligheten til å forvalte rordyrbestanden som tross lokale jordbruk, er det vanskelig å si om staten kommer til å gi mer bestemmelsesrett til kommuner bene fordi de er større.

I Danmark, et land vi har nære kulturelle bånd til etter flere århundrer med felles styre,

Emnekode : ST 200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 10 av 13

har det nylig vært en omfattende kommunereform hvor antallet kommuner sank drastisk, noe som ga et gjennomsnitt på hele 55 000 innbyggere per kommune. Her var det trang som var hovedmålet, og så godt som alle kommuner opplevde å få kommunegrensene sine justert. Til gjengjeld fikk kommunene over et visst antall innbyggere råderett over flere lokalproduserte tjenester, deriblant innen helse og utdanning, som begge er funksjoner innen offentlig sektor. Enkelte stor kommuner fikk ansvaret for å huse sykehus, men selv om dette ga mer råderett, var det likevel et overtramp av kommunenes autonomi å bringe dem sammen mot deres vilje, spesielt når storbykommuner som København fikk slippe unna strukturreformen på eget ønske. København er derimot allerede en befolkningsrik kommune som heller trekker kommune-gjennomsnittet opp fremfor ned, men det ble en ganske vjem fordeling at noen kunne slippe trang mens andre ble trunget. De nye stor kommunene fikk mer autonomi i utformingen av skattepolitikk, og de kan dermed bestemme mer hvordan pengene skal utnyttes i ~~utviklingen~~ utviklingen av lokalsamfunnet. Til gjengjeld kan man nå gjøre gjennom Danmark og se små landsbyer i fullt forfall som resultat av sentraliseringen av oppgaver rundt kommunesentrene, som ofte er største tettsted i kommunen. Regionene, som lenge har blitt diskutert nedlagt, fikk bestå enn

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 11 av 13

så lenge.

I Norge er ikke autonomidebatten like mye kommune vs. stat som det er kommune vs. fylke. De få oppgavene som det har blitt foreslått at skal styrke lokaldemokratiet og kommunens ~~og~~ autonomi, går på bekostning av fylkeskommunen fremfor staten. Staten overtok ansvaret for sykehusene fra fylkeskommunene i 2003, altså at de sentraliserte tjenesten, og dette tok rett ett av de største grunnlagene for fylket som administrativ enhet. Tannhelsetjenesten, videregående skole, bibliotek og vedlikehold av kulturminner er noen av oppgavene fylkene har i dag, og det er flere av disse man ser at storkommuner kan ta over. For å imøtekomme frykten for total nedleggelse av fylkeskommunene har den blå-blå regjeringen foreslått å slå de 19 fylkene sammen til 10 storregioner, med ubestemte administrative oppgaver.

Hvis storkommuner og storregioner skal eksistere side om side, må de ekstra oppgavene komme ifra selve staten, slik som sykehus, universitet og skatteutforming. Man kan heller aldri være helt sikker på at den nye selvstyre- retten kommer hele storkommunen til gode, eller om det kun gagnar den største byen. Tar man fylket Aust-Agder som

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 12 av 13

eksempel, hvor Arendal er sete for fylkestinget, merker man at "Aust-Agder-politikk er Arendals-politikk", hvor de mindre partene rundt blir oversett og hørt kun fordi Arendal er hovedsete. Dette har vært det største hinderet mot en fylkessammenføring til ett Agder, siden Arendal vil beholde rollen som hovedsete for fylkestinget. Dette er også en problemstilling i storkommuner med mange bosteder, og storkommunens autonomi mot staten trenger ikke være hele storkommunens ønske eller gode. Samtidig er det allerede et angrep på kommuners autonomi å tvangsammenføre de med nabokommunene.

Til syvende og sist baseres graden av autonomi ene og alene på hva staten faktisk ønsker å argi ~~stater~~ råderett over. Staten setter i dag stor grad ~~på~~ retningslinjer for hvordan kommuner skal arbeide gjennom forskrifter, lover, vedtak og tilskudd. Om staten ønsker kraftlinje tross gjennom en kommune, så blir det kraftlinje gjennom kommunen, uansett hva kommunen selv mener, og så lenge det er staten som har makten til å vedta slike ting, vil ikke autonomien til storkommuner endres på noen betydelig måte. Det eneste storkommunene eventuelt da kan ha i forhold med er at de har råderett over sine egne videregående skoler. Og til gjengjeld plikter de å følge

Emnekode : ST-200
Kandidatnr. : 8820
Dato : 29.11.2016
Ark nr. : 13 av 13

nasjonal utdanningsplan, som er vedtatt av Staten. Gården av autonomi og selvstyre er dermed opp til hva staten selv ønsker å desentralisere, og om de noensinne skulle ønske å ta disse oppgavene tilbake, så er det ingenting som hindrer et stortingsflertall eller forskrift fra sentralforvaltningen å gjøre det. Jeg tror derfor ikke kommunenes autonomi og selvstyre vil bli styrtet med utgangspunkt kun i kommunens størrelse og befolkningstall.